

Félezer levél

Ha hallgatni arany, beszélni élet!

Ha igaz a mondás, hogy hallgatni arany, meggyőződésem szerint még sokszorta igazabb a „Beszélni élet!” Talán éppen azért nem forog közszájon, mert túlságosan is fontos, így titokként kezeli, aki ismeri, hogy megóvja az elkoptatástól. Ezért tartom nagyszerű vállalkozásnak a levelezőszolgálatot. Természetesen alapvetően fontos az a szerteágazó elméleti és szervezőmunka is, amit a Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társasága, mint műhely végez, hiszen nélkül nem lehetne karácsonyi csomagakció, és nem működhetnének a Mécses tanyái sem, amelyek hosszabb-rövidebb ideig otthont adnak a szabadulóknak, és nem lehetne levelezőszolgálat sem. Márpedig ez a leginkább kedves az én szívemnek, mert ott, akkor, úgy és abban segít, ahol, amikor, ahogy és amiben erre a legnagyobb szükség van. Bent segít, a börtönben. Ott, ahol pártatlan, objektív és jóindulatú emberi hangban van a legnagyobb hiány. Amikor mások visszahúzzák a magukét, akkor nyújt önzetlen segítő kezet úgy, hogy nem adja rögtön a számlát is! És abban segít, ami a legfontosabb, ami nélkül emberi létezés nem is lehetséges, az emberi tartás újramegtalálásában, újratereemtésében vagy akár megteremtésében egy minden eddigi értéket megkérdőjelező, elbizonytalanító élethelyzetben. Mindenesetre csak akkor képes segíteni, ha az, aki igénybe veszi, érti a szolgálat lényegét.

1998 őszén félezer levelet dolgoztam fel különböző formai és tartalmi jellemzőjük alapján. Ez a mennyiség a levélforgalomnak csak töredéke, csak azok a levelek kerültek a kezembe, amelyeket vagy eleve is a Mécsesnek küldtek, vagy amelyeket valamilyen okból nem küldtek tovább. Így hát nemcsak a levelezés egészének jellegéről nem alkothattam belőlük teljes képet, de éppen a jól működő levelezőkapcsolatokról tudhattam meg a legkevesebbet. Azok levélforgalma ugyanis nyomtalanul fut át a Mécsesen, a börtönből jeligével ellátva elküldött levelet továbbküldik a partner (csak itt ismert) postacímére.

A szolgálat talán legfontosabb szabálya, hogy a fogvatartott csak a Mécsesen keresztül írhat. Ez egyrészt magának a szolgálatnak a védelmét biztosítja, hiszen így ki lehet szűrni az esetleg méltatlan hangvételő vagy tartalmú leveleket, amik a külső partnert akár el is riaszt-

hatnák a további munkától, másrészt viszont ugyanilyen mértékben védi a börtönben levőt is. A Mécsesnek írt leveleket ugyanis leragasztva, tehát ellenőrizetlenül küldheti ki, így tehát lehetsége van olyasmit is megírni, amit különösen egy börtönben nem szeretne közhírré tenni.

A szolgálattal kapcsolatos levelek közül ebben a félezerben tehát csak a levelezést kezdeményezőkkel és a megszakadt, megszakított kapcsolatokból visszamaradtakkal találkozhatam. Tartalmuk rávilágít a visszamaradások okára csakúgy, mint arra, hogy a hozzá forduló fogvatartottak mennyiféleképpen képzelik, látják rosszul, értik félre a szolgálat céljait, jellegét, lehetségeit.

Akik a társasággal „leveleznek”

A következő levelek esetében egyáltalán nem beszélhetünk érdemben levelező partneri viszony kialakításáról. Az ezeket író fogvatartottak mintegy alanyi jogon tartanak igényt csomagra, amit viszont a társadalom a maga mérhetetlen gonoszságában eddig megtagadott tőlük. Úgy vélik, partnerük (ez esetben maga a szeretetszolgálat) szerencséjükre valami homályos és számukra is érthetetlen okból annyira egyetért a fent írt helyzetértékeléssel, hogy még akár saját zsebére is hajlandó eme égbekiáltó igazságtalanság orvoslására, csomagjoguk érvényesítésére.

A Mécses egy cím, ahonnan „leeshet egy csomag”

A legegységelműbben a következő levél mutatja, hogy olykor a levélíró a címen kívül, amit valakitől vagy valahonnan megkapott, semmit sem tud a Mécsesről. Ez már önmagában is sokat elárul róla, hiszen a hazai börtönök mindegyikében évek óta rendszeresen fellelhető az ingyenes Mécses Újság, aminek akár csak egyszeri elolvasása után nem kerülhetne sor arra, hogy a feladó a következő megszólítással vagy inkább meg nem szólítással vezesse elő kérését.

*„Tisztelt egyházi Hölgyek és urak!
Tisztelt Vöröskereszt!*

Azzal a kéréssel fordulok önökhöz, hogy Segítsenek nekem, mivel most jön a szeretett ünnep és a családommal sem tartom a kapcsolatot ezért gondoltam, hogy önökhöz fordulok segítségért. A szüleim illetve az anyám 300. forint nyugdíjkatap és csomagot sajnos nem tud küldeni. Még látogatni sem tud engem, mivel kevés a pénze. Ezért kérem Önöket, hogy ha tudnak legyenek szívesek egy csomagot küldeni karácsonyra. És szeretnék önöktől kérni egy Bibliát is ezt nagyon megköszönöm önöknek. A csomag 5. kilóig jöhet, csomagszállító nélkül de úgy tudom önöktől 10. kilóig beengedik. Sajnálom, hogy önöktől kérek csomagot de sajnos nem tudok ihhezfordulni, eddig ilyen szervezettől még sohasem kértem de most muszáj volt mert semmim sincs. És remélem, hogy a csomagban küldik a bibliát is. És nagyon köszönöm önöknek. A csomag tartalma! Cigi kávé, Tea, Rádió, Tisztasági, És Póló, És Ellem ceruza vagy lapos!! Anyám rokkantnyugdíjas, mivel volt egy nagy baleset. Először is nagyon szépen köszönöm önöknek. A rádió is engedélyezett már (köszönöm szépen)

Tisztelettel X. Y.

TAPASZTALATCSERE

A nevelőm igazolni fogja a Pecséttel. És köszönöm a megértésüket. Előre is. És minden jót kívánok.

Boldog ünnepeket kívánok önöknek."

A jóságos nagymami és a vásott kisunoka

De vajon sokkal jobb-e a helyzet a most következővel, akinél a címzés és a megszólítás legalább stimmel? Akár hízelgő is lehetne a levél, annál is inkább, mert nem volt szándéka sértőnek lenni. Hízelgő lehetne, hiszen tükrében a Mécses iránt olyan illúziók élnek a levél feladójában, hogy még a mesebeli jó tündérek, jó boszorkányok közül is párját ritkítja, amelyik megfelel nekik. Csakhogy a meshősök nem is követelöznek rajtuk, ezért meg is kapják, amit nem is igen reméltek. A következő levélben azonban ez minden tekintetben fordítva van! A levélíró valami félreértés okán úgy gondolja, hogy a Mécses az ő mindenek fölött álló, mindenható, végtelenül megértő, jóságos és bőkezű nagymamája, akinek alaptermészete, hogy egy kis hízelgésre feltétlenül, önzetlenül és minden erejével segítse „szorult helyzetben levő kisunokáját”, annak minden komizsága dacára. Amikor első levelére ez nem igazolódik be, még mindig nem azon gondolkodik el, hogy esetleg félreértette a levelezőszolgálat lényegét, hanem ehelyett a durcás kisunoka szerepében maradvá igyekszik kiperlekedni magának a „jussát”.

„Kedves Megszólított!

Kívánom hogy a levelem vigyen az Ön, és családja számára is erőt egészséget, sok boldogságot, az isten áldásával. Én egyszer már irtam levelet Önnek, még Szegedről a névnapjára köszöntőt is küldtem. Szeretném megtudni, hogy mi az oka annak, hogy egy olyan ember mint Ön is, aki az isten szolgájának nevezi magát csak úgy félvállról kezeli az ügyet. Tudom hogy sok a munkája, és sokat kell szaladgálni, intézkedni, sok levélre kell válaszolni, de nem hiszem el, hogy én olyan rossz dolgot tettem, hogy nem érdemlem meg, hogy 3 hónap után sem kapok választ a levelemre. Nem tudom megérteni, hogy Ön, aki az Istent szolgálja, megtagadja tőlem a segítséget, a levelemre a választ. Vajon mit követtem én el, Ön ellen, vagy a társaság ellen, hogy én aki segítségre szorul, megtagadják tőlem azt?

A bent létem alatt elég sok elítéllet találkoztam már, akiket az Ön társasága segített. Elég sok elítéllet ismerek, akik már a 4. kapcsolat tartót is elfogyasztották, de Ön még most is, segítt rajtuk, hogy ne legyenek egyedül, csak én vagyok olyan szerencsétlen, hogy sajnálják tőlem a kapcsolat tartót, pedig én igazából, segítségre szorulok. Sok elítéllet ismerek, akiket a család is segített, meg az Ön által patronált család is, csak én nem érdemlem meg, azt hogy segítsenek rajtam is. Lassan közeleg a szabadulásom ideje, jó volna tartózni valakihez, aki talán tudna segíteni a szabadulás után is, hogy talpra tudjak állni, hogy ne keljen a hülyeségen törni a fejemet. De Önre, amint veszem észre, ebbe nem számíthatok, mert Ön az isten szolgája, aki a rászorulókat megsegítője, rajtam nem segített.

Nehogy azt higye, hogy könyörögni fogok a segítségért, csak tudatni akarom önnek azt a tényt, hogy én is rászorulnék a segítségre, de ha ezt pofára mérík, akkor valahogy nem kérek a támogatásból. Megérteném, ha az Ön keresetéből kellene támogatni a rászorulókat, de nem így van, de ön még ebben is válogat. Holott önnek ezt nem szabadna tenni, mert ön arra esküdt fel, hogy azolyan embereken fog segíteni, akik rá szorulnak, de amint veszem észre,

pojára mérik azt. Én 44-éves vagyok jelen pillanatban, és beteg is, az életem során, már elég sok sorstársamon segítettem, volt akinn több esetben is, de még soha nem mondtam senkinek, hogy nem tudok segíteni, mert nem tetszika pofája valakinek. Örültem ha tudtam segíteni, pedig én sem voltam gazdag, most meg hogy én is segítségre szorulnék, velem már kivételeket tesznek. Úgy látom változik a világ, és az emberek is. Ha a levelem durvára sikerült, nem volt szándékos az, csak szerettem volna, el magyarázni hogy aki segítségre szorul, azon segíteni kell.

Üdvözlettel..."

Talán nem is szükséges bizonygatni, hogy a levelezőszolgálat tagjai egyáltalán nem esküsznek fel semmire, de arra meg végképpen nem esküdött fel senki, hogy egy fogvatartottnak csomagokat küld, hogy jóváteszi számára mindazt, amit a sors öllene eddig vétett, hogy hálás lesz neki mindazok helyett, akik ez idáig nem nagyon törekedtek irántuk tanúsított nagy-nagy jószágát viszonzni, vagy hogy megoldja helyette az eljövendő életét. Bizony, kicsit ijesztő látni, mennyi mindent vár el a levélíró attól a balszerencsés laikusától, aki gyanútlanul és abban a tudatban ajánlja fel segítségét, hogy a fogvatartott is tisztában van vele, a segítő nem dolgozik helyette. Ő elsősorban abban kész és képes a levélírónak lelki, emberi támaszt nyújtani, hogy képes legyen feldolgozni a bűnnel és a büntetéssel kapcsolatos tapasztalatait, hogy saját maga legyen képes tartása, önbecsülése megteremtésére, élete önálló vezetésére, alakítására. Egyébként éppen ezt a vállalt feladatot nem teljesítené, ha eleget tenne a levélben megfogalmazott vagy csak sejtetett óhajoknak.

Levelek csomagért vagy csomagok levélért?

A következő esetekben a levél címzettje már nem maga a Mécses Szeretetszolgálat, hanem azok a partnerek, akik a levelezőszolgálat keretében kapcsolatba léptek a fogvatartottal. Egyébként meg kell jegyezni, hogy viszonylag ritka az olyan elítélt, aki kifejezetten és csakis levelezőtársat keres. A legegyszerűbb és legőszintébb partnerkérők már a levelezőkapcsolat kezdeményezésekor megírják, hogy olyan valakivel leveleznének szívesen, akitől olykor-olykor azért egy-egy csomagra is számíthatnak. A levelek és remélt csomagok aránya terén azonban már nagyon komoly nézetkülönbség lehet köztük. Az ilyen esetek egy-két típusát, fokozatát mutatom be a most következő levelekkel. Bizonyára nemcsak én tartom majd tanulságosnak őket.

Az első magáért beszél, tartalma rendkívül direkt és lényegre törő, csakúgy, mint a „levél” záró sora, ami önkéntelenül is ráerősít az amúgy is elég egyértelmű közlendőre, a válasz mellett (gyanánt? helyett?) a csomagot várja inkább.

„Kedves Megszólított!

A Levelem vigyen számára sok erőt egészséget magának de nem tudom hogy miért nem küld csomagot legyen szives küldeni csomagban Kávét, Cigit polót bőit öngyújtott édes eget meg amit akar Dicsertesek a Jezus Krisztus mindöröké ámen

Aki sokat gondol magára soha nem feled T.

Választ Várok öntől Várom a Csomagot várom a csomagot"

Jól látható, hogy a levél személyességben nem ment túl a kötelező udvariasságon. A sablonos levélkezdesi formula után a feladó nagy sietve papírra vetette legfontosabb közlendőjét, a konkrét rendelést, illetve, hogy az ezen túli dolgok küldésében (tehát ilyenekre is számít!) emelkedett szerénységgel szabad kezét ad a címzettnek. Már csak papírtöltő az ugyancsak sablonos és teljesen személytelen vallásos megnyilvánulás, illetve a címzetre gondolás ígérete. Ezek, mint halvány sejtetései valami köszönet- és hálafelelőnek, valamit tompítanak a zárósor türelmetlen, majdhogynem követelőző hangnemén.

A következő levél azonban nemcsak arról gondolkodtat el, hogy vajon a csomagküldésel okozott öröm jó kiindulási alap-e egy levelezőkapcsolat számára, hanem arról is, mekkora fába is vágta a fejszéjét, aki ilyen partnert kapott levelezőtársul!

„Kedves Megszólított!

Levelem vigyem számodra sok egészségét de nem olyant mint nekem van én amugy jól vagyok meg kell köszönöm a csomagot és nagyon örültem neki a meglepetésnek örültem neki de vólna egy nagy kérésem hogy küldenél nekem amit leirok neked aszt küldenéd meg irom neked hogy mirevona még szükségem nem tudnálnekem küldeni egy pár zoknit, meg 3 db budit, meg 3 fehérpucit küldenél nekem meg bélyegeket meg boritékót meg 6 db dobozcigit küldenél az minded hogy milyen meg kávétis meg sutit is küldélnekem meg olyan banátnytsatot kérektőled remélem nem haragszol meg rám hogy esztkérem tőled nekem nagyon ezekre sükségem van mindedekre amiileirtam neked most és nagyon köszönöm hogy segitel nekem és írtálnekem levelet mindig és segitenélnekem mindenben énekem most másra nincsen most sükségem de meg kelköszönöm meg kélek tégedett hogy írdjál választ nekem levélben héten ird meg hogy mikor küldöd csomagot nekem meg levelezük egymásal irdnak leveleket és most nem kkérek többet most egyelőre meg irom neked redesnevemet most (név, nyilvántartási és zárka szám) irdle a cimetenekem most márbekelfelyeznem a levelet kívánok sok egéséget és sok boldogságotkivánok neked és minden kinek eszt kívánok nekedmost és meg kélek hogy nehara-gugy rám a ccuna írásért meg sok kérésért irdjál levelet nekem sürgűválaszt kérek tőled elzáróm levelem írását sok Puszival Sziasztok

SZIA

*irdjál nekem levelet és választ nekem
irta M. neked levelet”*

Ha túltesszük magunkat azon a bosszantó körülményen, ami nyilvánvalóan kiderül a levél első soraiból, hogy alig kapta meg a levélíró az egyik „meglepetéscsomagot”, máris rendeli a következőt, akkor nagyon sok mindenről árulkodnak ezek a sorok. Ahogyan a csomag fölötti örömeben megered a nyelve, és belemerül a kívánságlistába, és ahogyan elérkezik egy pontra, amikor már „másra nincs szüksége”... Amilyen elemi erővel tölti el a parttalan és feltétlen reménykedés, hogy most már egyszer s mindenkorra, mindenben segítője akadt! Ahogyan maga semmire sem kíváncsi „jőtevője” felől, ám magáról örömeben, reménykedésében kitüntető bizalma jeléül megírja „a rendes nevét”... Vajon hogyan lehet majd vele az élet nagy kérdéseiről beszélgetni, amikor a következő, hón várt levélből is csak arra lesz kíváncsi, hogy mikor adták fel neki a következő csomagot? De vajon „segítség” helyett nem egyenesen irigylésre méltó-e, amiért egy banáncsat meg süti elég neki ahhoz, hogy rendben legyen számára a világ?

TAPASZTALATCSERE

Mielőtt azonban engednénk a csábításnak, és ezt a kérdést igenlően megválaszolnánk, olvassuk el a következő levelet!

„Kedves Asszonyom!

Szóval ez nemállapot amit, Én velem művel. Hiába írom a leveleket sorozatosan nem hajlando írni nekem. Tíz csomag kapuccsinót tettszett küldeni, bizohnyosan abbana tudatban, hogy azok kávék. Tehát nem kávé, és én nem élek vele, sőt, ajándékba sem kellett senkinek. Kidobni sajnálom, de ha majd lesz kávé, akkor felhasználom, mert a kapuccsinó kávé ízesítésére van. Egy évig bizonyosan elég lesz. Már többesetben megírtam, hogy nem-kajára, hanem cigire, és kávéra volna szükségem. Úgy kérem, hogy ezeket küldje a részemre és nemást.

Megértését előreis köszönöm. Szeretettel Üdvözlöm.”

A kinti süket semmiből egyszerre csak megérkezik az első csomag, és a levélírónak előtti öröme idején még úgy tűnik, apró ajándékokkal rendbehozható a világ, élehetővé tehető az élet, visszaadható a szeretet hatalmába vetett hit, de idővel előbb-utóbb kiderül a csomag tartalmáról, hogy nem is arra lenne szükség, ami benne van, vagy ha az is van benne, akkor nem olyan kellett volna. Innen pedig már csak egy lépés annak felismerése, amikor magáról a csomagról derül ki, hogy nem is az hiányzik, hogy a belső békétlenség nem a „kapuccsinóból” ered, és helyreállni sem a banáncsattól fog. Az igazi levelezőszolgálati munka ekkor kezdődik.

Akik „lelki munkával” akarják megfizetni a remélt csomagot

Más felfogást tükröznek a levelezőkapcsolatról a következő levelek. Íróik láthatólag mindnyájan úgy érzik, hogy valamivel tartoznak az elvárt csomagért, hogy valamit nyújtanuk kell ellenszolgáltatásként azokért a materiális javakért, amiket ettől a kapcsolattól elvárnak.

Titokért csomagok

Az első két levél írója a múltja fejezetenkénti „őszinte feltárását” kínálja részletfizetés gyanánt a remélt csomagokért. Ők ketten feltehetőleg azt gondolták, patyolatlelkű, jámbor partnerüket egyfajta „lélekkukkolási vágy” vezette a levelezőszolgálathoz, valami romantikus és olthatatlan kíváncsisággal sóvárog a bűn és a börtön, előtte örökké rejtve maradó, sötét titkokkal terhes misztériuma után. Úgy gondolja tehát, felcsap „a maga nyomorúsága kufárának”, és csomagokért cserébe bizalmas mesékkel fizet élete közömbös emlékekké kövült mozzanatairól.

„Drága kedves G. nagymama.

A Levelem a legjobb egészségben és boldogságban találja önt, amelyet tiszta szívemből kívánok önnek és családjának és unokáinak, nagyon szépen köszönöm, hogy küldött csomagot. Nagyon örültem neki, amikor mondták, hogy jött csomagom. Alig hittem el, hogy kaptam, olyan jól esett, hogy ezt levélben nem lehet megírni, azt az érzést, amit akkor éreztem, nagyon szépen köszönöm még egyszer, hogy tudott rajtam segíteni. Nagyon köszönöm. Nagyon örülnék annak, ha tetszene tudni írni és válaszolni a levelemre.

Többet sajnós nem tudok most írni mert itt sajnós villanyoltás van, mivel este írtam ezt a levelet és sajnós többet nem tudok írni, de majd legközelebb többet fogok írni, magamról, ezt megígérem. Maradok nagyon sok szeretettel, kívánok nagyon sok erőt, egészséget és sok boldogságot, amelyet tiszta szíveimből kívánok önnek és családjának.

Nagyon örülnék, ha válaszolna levelemre, mert nagyon örülnék neki.

Maradok tisztelettel:

A levél január 7-én kelt."

A levél keltezése elárulja, hogy egy karácsonyi csomagról van szó, amiből következik, hogy nem a megilletődöttség hevében még aznap papírra vetett köszönősorokkal van dolgunk, így a lámpaoltás felé rohanó percek helyett legalább két hét állt a levélíró rendelkezésére. Nem az idő szorítása tehát az, ami miatt most nem írt magáról, hanem a fent jelzett „titkokért csomagok” kapcsolatalakítási elv kínálta lehetőségek takarékos beosztása.

A következő levél sokkal sokszínűbb, ám a csomagkérés előtt itt is kilátásba helyezi a levélíró a súlyos, levélben el sem mondható titkok közlését.

„Igentisztelt Megszólított!

E levelemmel kívánok a számára sok erőt, egészséget.

Nagyon szépen köszönöm, elsősorban azt, hogy nehézhelyzetemben fel kereset, amelynek szíveimből nagyon megörültem. Hisz biztos? Ön is észrevette rajtam, hogy én nagyon örültem magának? Igaz, rövid volt a beszélgetésünk, de jó érzés volt, már csak azzért is mert a szívem érezte, hogy valaki akar rólam gondoskodni, a sok nehézségem után...

Nem akarok nagy szavakat használni, hanem bizonyítani! És a rámbizott feladatokat, minél becsületesebben el végezni. Talpra akarok állni, és sohatöbbé nem engedni meg magamnak, hogy a talaj kicsúszon a lábbam alul. Többet én nem hibázhatok, hogy ilyen helyzetbe kerüljek! Most vagyok bent először, de utóljára is!

Ide vagy oda próba idő, én ott helyt akarok állni, és nem fog bennem csalódní. Bár a bélyeg rajtam marad, de ettől független ember is lehetek, és az is akarok lenni. nagyon barátságos vagyok és jó szívű, de itt a börtönben erre már sokszor ráfizettem, mert addig voltam jó mig adtam. És ez bizony sokat fáj nekem. Jó mondják ahány ember anyi féle nem? Hát nem véletlen mondtam én önnek, hogy a tisztelt távolságot mindenkitől be kell tartani. Lehet amikor leg kedvesebb, akkor a leg zsványabb, hát én ilyesmiből nem kérek.

A családomról majd személyesen, mert kész regény lenne ha mindent meg akarnánk, ugye megtetszik érteni?

Titkaim nem lesznek, mert nincs mit takargatnom. Ja valamit el árulok jó? amikor az Évikenek hozta a kávé, és a cigit, szinte felcsillant a szemem, mert azt hittem, hogy az enyém lesz, no de semmi baj.

A férjemről meg annyit, hogy itt a börtönben elváltunk. Majd arról is beszélék jó? Ebben a levelemben el küldöm a kislányomat, és a két szép kis unokámat jó? és a következő levélben vissza küldi nekem. Nagy érdeklődéssel fogom várni a kedves levélét. Személyesen meg nagyon sok érdekeséget fogok mondani a szüleimről is. Ha ők élnének, talán az életben nem ismerem meg a börtön belseit, vagy a férjem let volna normálisabb. Pedig a férjem egy tanult ember, könyvelő tervező és statisztikus, de ez mind hiában nem? Nagyon várom már, azt a percet, hogy a börtön falait elhagyhassam!

Volna egy kérésem, de kérem önt, hogy megne sértődjön jó?! Szeretném megkérni, hogy segítsenki egykis csomaggal, és a blokot eltetszik tenni, és majd én az érték árát kifizetem jó. Nagyon meg vagyok szorúlva, sem cigim sem kávéim sem tisztaságim nincsen. Fel áztattam az ultrát és samponos dobozba öntöttem, és úgy mostam haját. Nagyon szégyelem, hogy kérem nem kell, de ugye meg tetszik érteni? és nem fog rám haragudni. Csikkeket szedem a hamu-tartóból, és úgy csavarom meg, hát mit csináljak nem? Ezel zárom is leveletem, szíves üdvöz-lettel.

Nagyon várom a kedves levelet!

Csókolom!

Tisztelettel:

UI: Bocsánatot kérek a csunya írásoméért, de sima papíra nem nagyon tudok írni, de csak ezt kaptam Nevelőtől."

A levél akár egy jól működő levelezőkapcsolat kezdeti darabja is lehetne, érződik belőle annyi személyesség, bensőségesség. Azért soroltam mégis ebbe a csoportba, mert ugyanakkor részben a sorok közül (mögül), részben meg is fogalmazva, az is kiderül, hogy a „szép” levél írója nemcsak holmi csomagért ütötte össze, hanem sokkal több és lényegesebb segítséget remél a címzettől, miután (amiért) majd személyesen elmeséli neki „levélre nem bízható” értékes titkait.

„A kifulladt jámborság”

Vannak, akik ugyancsak „csomagra utaznak”, de pontosan tudják, kihez fordulnak, hogy alapjában véve lelki természetű segítségre számíthatnak, amiből, ha csomagot szeretnének, akkor bizony „lelkimunkálkodniuk” kell. Ők úgy értékelik a levelezőkapcsolatot, hogy a jó-hiszemű jámbor és a zseniális életművész áll egymással szemben. E felállásban természetesen ők az utóbbiak, még akkor is, ha a számító szélhámos minősítése sokkal találóbb lenne.

Igyekeznek tehát jó kapcsolatot teremteni és ápolni a levelezőpartnerrel, érdemesnek igyekeznek mutatkozni értékes lelki támogatásra, és szemernyi kétséget sem hagynak afelől, hogy az esetleges anyagi segítség ennek a remek lelki kapcsolatnak csak mintegy „mellékes hozadéka” lehet.

Tulajdonképpen hamar, talán gyanúsán is hamar kerül sor igazán bizalmas hangvételű levelek váltására, aminek során a laikus segítő (bizalomért bizalmat, nyíltságért nyíltságot remélve) talán kicsit jobban is kitárulkozik, mint a segített fogvatartott. A kölcsönös őszinteség aztán, ha úgy tetszik, meg is valósul, hiszen a magát fölényben érző fogvatartott immár kendőzetlenül jelzi, hogy eddigi szép sima modorú leveleivel partnere feltételezett elvárásainak igyekezett megfelelni a legjobb tudása szerint, amiért kicsit nagyobb jutalmat tart méltányosnak, mint amekkorában eddig szerencsétlente a segítő.

Erre meglehetősen direkt, de még eléggé szalonképes példa az a tömött boríték, amelyben egy fogvatartott a következő fecni kíséretében küldte vissza az addig kapott hat gyöngybetűs levelet.

„Tisztelt Megszólított!

Sajnos nagyon ki vagyok idegileg ezáltal el is vagyok szomorodva. Neharagudjon amiért pár darab leveleit viszaküldök! Sajnálom magát, ha esetleg valami csalodást okoztam ez ügy

kapcsán. *De az idegállapotom nagyon rossz! Mert sokat nélkülözök. Nincs kire számíthatok anyagilag. Megértését köszönöm. Tisztelettel...*

A háromhónapos kapcsolat kiépülése után visszaküldött levelek mellé írt apró kommentárokból világos, hogy a fogvatartott maga az, aki csalódott. Visszaküldési akciója egy utolsó, kétségbeesett kísérlet annak megértetésére, hogy inkább anyagi, mint lelki támaszt remélt. Rögtön az első levélen vörös filccel vastagon aláhúzta, bekeretezte a feladó gyöngybetűit. „A csomagküldéssel kapcsolatosan a következőket tudom vállalni. Lehetőségeim szerint alkalmanként szívesen küldök csomagot...” majd elől-hátul több kérdőjel között: „Emlékszik erre a kedves levélre?” Később egy másik gyöngybetűs sor a következő levélben. „A magam és családom nevében szeretettel küldöm a kért csomagot.” Rögtön mellette a kommentár: „Köszönöm a kedvességét!” A lap tetején pedig az egész levelet kommentálva: „Milyen örömmel olvastam el! Most meg el vagyok keseredve!” Végül az utolsó levél kommentáló széljegyzete: „Köszönöm a jószágát, de sajnos nembírom tovább! Szomorkodom továbbra is a szegénységben.”

Kevésbé jó modorú példa is akad az ilyen esetre. Most lássuk a legvadabbat!

„Kedves Megszólított!

Kérem, ne haragudj, levelem el zavarlak. De már nagyon elegendem van a mocskos irományaidból. Kétféle műszavaidból. Nem akarok sem tőled, sem pedig attól a sok begyepesedett tuskótól sem. Majd ha úgy gondoljátok, nézzetek tükkörbe néha, hogy meglássátok kik vagytok és mik vagytok. Eddigi leveleidtől csak gyomor idegem van és le kell szálékoltassam magamat. Mivel, hogy sem te, sem pedig zsírostokájú tuskókkal egyetemben nem tudjátok, mi az elég és a hajlamaitokat, kinél kell előadni. Egy biztos, hogy ti nem vagytok mások, mint, Primitív, bugris pity jelentéktelen, senkiháziak. Mivel, hogy semmi eredményt felmutatni nem tudtok. Eddigi munkátokkal is csak rendes embereknek, lelki sebet és egyéb más problémákat csináljatok. Azt tudjátok. Ezt sok hülye puhányt. Útálja az egész világ. Most pedig kocólj le rólam. Semmi közünk egymáshoz. Foglalkoztatok a dolgaitokkal azt jól van. Itt is bírkákkal vagyok körülvéve. Ami nem nyeri el a tetszésemet. Ugyanis erre a pitiáner bünszövegetekre kíváncsi nem vagyok. Sem erre a sok zsírosfejű, undoktuskókra sem. Most pedig kezicsókolom. Eddig amit nyújtottál. Csak a hátrányomra volt nem pedig az előnyömre. A mocskolódásotok. Szemét hátsó szándékú munkáitokkal az ember csak fejjel fálnak meg. Úgy hogy légszives, hagyjuk egymást békén. És kétféle mű leveleidet a parlamentnek Rendőrségre és polgármesternek írogasd. Majd kíváncsi leszek, Azok hogy reagálnak rád. Meg a dolgaitokra. De én velem ne foglalkozz. Mert semmi közöd sem énhozzám, sem pedig a dolgaimhoz. Én így se tudom elfogadni mert minden bajom volt. A piszkos irományaitok végett. Mert én ezt selejt bandát. Nem tudom értékelni. De eben nem csak egyedül vagyok. Mondd meg légszives Annak a sok beképzelt majomnak, hogy ne velem foglalkozzanak, ha nem intézgessek a magánügyeiket. Azt. Jóvan. Kezicsókolom. Majd legközelebb.”

Mielőtt, miután, sőt ahelyett, hogy zokon vennénk a nyilvánvaló mocskolódást, célszerű az utolsó két szóra figyelni: „Majd legközelebb”. Még az sem biztos, hogy érdemes a levél egyes ködképeire, sommás kitételeire reagálni. Ez a levélíró most végre igazi lelki munkát

végzett! Szétpukkant a partner feltételezett szájíze szerinti szerepjáték, amivel nyilvánvalóan nem ért célt, így hát számtalan oka van rá, hogy dühös legyen. Dühönghet akár még magán is, amiért nem volt elég „dörzsölt”, nem volt képes legyőzni a partnerét. Míg az így felértékelődött, ő saját magára nézve kellemetlen következtetések levonása előtt áll. Ez ellen kapálózik olyan dühödt kétségbeeséssel! És ez a düh igazi és őszinte! Tökéletes kezdőpont egy valóban érdemi levelezőkapcsolat elkezdésére. Talán csak egy jó nagy üres lapot kellene küldeni neki egy megcímzett válaszboríték és egy apró, udvarias kérés kíséretében, hogy legyen szíves, fejtse ki egy kicsit alaposabban, amit az előző levelében írt. Még nem is kerülne túl nagy fáradságba.

A „csalikacsa”

Sokkal nagyobb veszélyt jelenthet egy gyanútlan levelezőre a sima modorú csomagvadász helyett a pszichoskalpyújtó, aki nem elégszik meg holmi apró ajándékokkal, hanem magát a levelezőpartnert akarja. A csalikacsa egy ősi vadászszerszám, ami a társasléthez szokott kacsák reflexére épít. Egy tóban a fején kacsza formájú tárggyal lesben áll a vadász. A magányos „kacsza” magára vonja a többi, kömyéken úszkáló, repkedő kacsza figyelmét, ám amikor odamennek hozzá, a vadász lehúzza őket a víz alá, ahol minden árulkodó jel nélkül kimúlnak.

A levelezőszolgálat csalikacsája fejlett intellektussal bír, és az átlagosnál hosszabb hadműveleti terv alapján dolgozik. Hangoztatja, és számtalan „tanújelét is adja”, hogy önzetlennül, érdek nélkül, csak partnerének vagy közös érdeklődésük tárgyának értéke, varázsa, nagyszerűsége hatására ír és lelkesül. Ám a „leugelragadtatottabb” pillanatában is rendkívül éberrel vigyázza mondatai, gesztusai eredményét, örködik afelett, nehogy valaki belekavarjon az ellenőrzése alatt tartott hatásmechanizmusba, aminek eredményes működése révén „spontán” érzelmi kötődést, hogy ne mondjuk, függést épít fel partnerében, akiből így sokkal többet tud „kinyerni”, mint bármelyik eddig ismertetett módon. Az erre az esetre utaló példa több levélből áll, ráadásul a dolog lényegéből adódóan sokkal inkább személyes természetűek a szövegek, mint az eddigié, ezért közlésüktől itt eltekintek. Az ilyen esetek egyébként azok, ahol valóban óriási jelentősége lehet annak, hogy a laikus önkéntes segítőt nem hagyja egészen magára a levelezőszolgálat, hogy a levelezés nem egészen ellenőrizetlen. Egy ilyen eset gyanújakor időben közbe lehet lépni.

A félreértett lehetőségről tanúskodó példák azonban csak kis részét alkotják annak a levélfolyamnak, amely számtalan fogvatartott számára ad bizonyosságot arról, hogy életének lehet kint emberi folytatása, hogy vannak emberek, akik nem fogadják majd előítélettel idekint, hogy szabadulása után rátalál majd olyanokra, akikre számíthat, éppúgy, ahogy bent is talált ilyeneket. A büntető társadalom után saját példáján keresztül felismer egy befogadó társadalmat is. Ennél jelentősebb tettet nehéz lenne még csak kívánni is! Márpedig a levelezőszolgálat ezt nemcsak kívánja, hanem teszi is. Hát ezért annyira kedves a szívemnek.

Végh József